

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

бульв. Дружби народів, 28, м. Київ, 01103, код ЄДРПОУ 40381452

РІШЕННЯ

05.04.2019

Київ

1894

Про схвалення висновку Національного агентства з питань запобігання корупції щодо проекту Закону України "Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо відповідальності за незаконне збагачення" (реєстр. № 10110-10 від 14 березня 2019 року)

Відповідно до частини першої статті 8 Закону України "Про запобігання корупції", враховуючи рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 13 жовтня 2016 року № 81 "Про підготовку висновків Національного агентства з питань запобігання корупції щодо проектів законодавчих актів, поданих на розгляд Кабінету Міністрів України чи Верховної Ради України", Національне агентство з питань запобігання корупції

ВИРІШИЛО:

1. Схвалити висновок Національного агентства з питань запобігання корупції щодо проекту Закону України "Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо відповідальності за незаконне збагачення" (реєстр. № 10110-10 від 14 березня 2019 року), що додається.

2. Департаменту координації антикорупційної політики забезпечити направлення висновку Національного агентства з питань запобігання корупції, схваленого пунктом 1 цього рішення, до Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності та Комітету Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції.

3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Національного агентства з питань запобігання корупції Серьогіна О.Ю.

Голова

Олександр МАНГУЛ

Згідно з чинним законодавством
відповідно до колегіального рішення
Національного агентства

Протокол № 40
засідання Національного агентства
від 05 квітня 2019 року

СХВАЛЕНО

Рішення Національного агентства
з питань запобігання корупції

05 лютого 2019 року № 1894

ВИСНОВОК

Національного агентства з питань запобігання корупції щодо проекту Закону України "Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо відповідальності за незаконне збагачення"

(проект внесений народним депутатом України Шипком А.Ф.,
реєстр. № 10110-10 від 14 березня 2019 року)

Національне агентство з питань запобігання корупції (далі – Національне агентство) опрацювало проект Закону України "Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо відповідальності за незаконне збагачення" (далі – законопроект), яким у статті 368⁵ Кримінального кодексу України (далі – КК України) пропонується встановити кримінальну відповідальність за незаконне збагачення, та висловлює такі зауваження до його положень.

1. Відповідно до частини першої статті 368⁵ КК України в редакції законопроекту кримінально караним визнаватиметься набуття особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, у власність активів, вартість яких значно перевищує доходи, одержані такою особою *із законних джерел* та законність підстав набуття яких така особа не може підтвердити доказами, а так само передача нею таких активів третім особам, під якою згідно з пунктом 3 примітки до цієї ж статті розумітиметься укладення будь-яких правочинів, на підставі яких виникає право власності або право користування на активи, а також надання іншій особі грошових коштів чи іншого майна для укладення таких правочинів.

Необхідно зазначити, що Конституційний Суд України рішенням від 26 лютого 2019 року № 1-р/2019 визнав такою, що не відповідає Конституції України (є неконституційною), статтю 368² КК України. Такого рішення Конституційний Суд України дійшов, серед іншого через неузгодженість положень цієї статті КК України з конституційним принципом презумпції невинуватості (частини перша, друга, третя статті 62 Конституції України) та з конституційним приписом щодо неприпустимості притягнення особи до відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів (право особи не давати показань або пояснень щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів) (частина перша статті 63 Конституції України).

Проаналізувавши положення визнаної неконституційною статті 368² КК України та положення статті 368⁵ КК України в редакції законопроекту необхідно наголосити, що їх положення в частині покладання обов'язку доказування невинуватості на сторону захисту по суті є аналогічними, оскільки однією з ключових ознак об'єктивної сторони незаконного збагачення залишається неможливість підтвердження законності набуття публічною особою певних активів.

Таким чином, стаття 368⁵ КК України в редакції законопроекту, враховуючи зазначене рішення Конституційного Суду України, не узгоджується із конституційним принципом презумпції невинуватості та конституційним приписом щодо неприпустимості притягнення особи до відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів.

Крім того, положення пропонованої законопроектом редакції зазначеної статті КК України містять й інші недоліки.

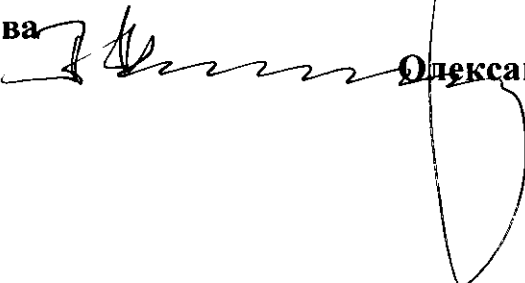
Наприклад, умовою притягнення до кримінальної відповідальності за незаконне збагачення пропонується визначити значне перевищення активами доходів особи, отриманих із законних джерел, тоді як значення терміну "законне джерело" в положеннях законопроекту не розкриті.

Такий підхід до формулювання норм КК України може призвести до свавільного трактування правоохоронними органами вимог законодавства та, як наслідок, до безпідставного притягнення осіб до кримінальної відповідальності.

Крім того, публічна особа має набути у власність активи або передати їх іншій особі у спосіб, що наведений у пункті 3 примітки до статті 368⁵ КК України в редакції законопроекту, тоді як фактичний контроль (користування та розпорядження) над активами, які будуть предметом незаконного збагачення, може здійснюватися не лише шляхом укладення правочинів з третьою особою або надання третій особі активів для укладення таких правочинів. Тобто пропонований у частині першій статті 368⁵ КК України в редакції законопроекту склад злочину не охоплюватиме, наприклад випадків, коли публічна особа, здійснюючи контроль над певним підприємством, надає вказівки його керівнику укласти правочин щодо певних активів.

Враховуючи викладене, Національне агентство не підтримує пропоновану законопроектом редакцію статті 368⁵ КК України.

Голова Національного агентства
з питань запобігання корупції

 Олександр МАНГУЛ